

Verkenning middelengebruik door hbo- en wo-studenten wonend in studentenhuizen

Het doel van deze verkenning is om meer inzicht te krijgen in de samenhang tussen middelengebruik en woonsituatie. Voor deze analyse zijn secundaire gegevens gebruikt uit drie bronnen: de Monitor Mentale Gezondheid en Middelengebruik Studenten hbo en wo (MMMS), Het Grote Uitgaansonderzoek (HGU) en Onder Invloed (OI). De drie gebruikte datasets vertegenwoordigen verschillende steekproeven, waardoor het middelengebruik onder studentenhuizen vanuit meerdere invalshoeken kan worden onderzocht. Daarbij is het belangrijk om te benadrukken dat de gebruikte onderzoeken verschillen in (sub)doelgroep en opzet, waardoor de resultaten slechts beperkt met elkaar te vergelijken zijn. Een uitgebreide beschrijving van deze datasets en de onderzoeksopzet staat onder methode en in de oorspronkelijke rapportages van de onderzoeken.

Inhoud

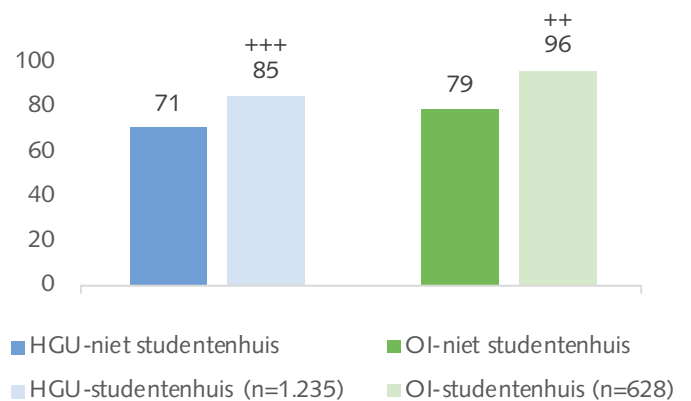
Resultaten

Zie tabel 1 voor een overzicht van alle prevalentiecijfers. Wanneer er gesproken wordt over verschillen in het middelengebruik tussen studenten die wonen in een studentenhuus versus studenten die niet wonen in een studentenhuus, dan betreft het een significant effect ($\alpha = 0,05$). Significante verschillen worden in tabellen aangegeven met een '+' boven de resultaten van studenten wonend in een studentenhuus. Hoe meer plusjes, hoe groter de effectsize.

Alcohol

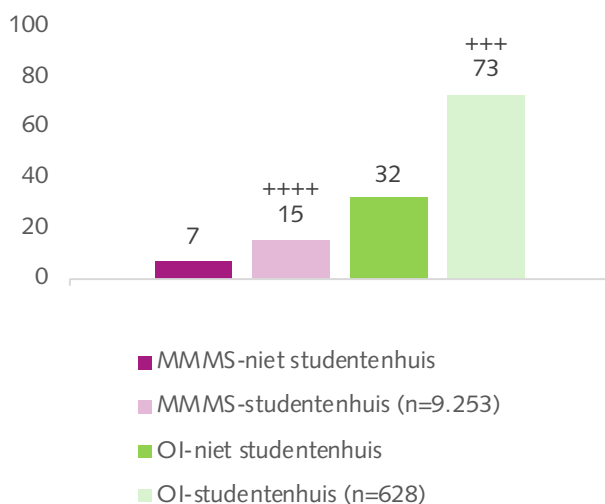
Wekelijks alcoholgebruik (in de afgelopen 12 maanden) komt in de gebruikte datasets vaker voor onder studenten die wonen in een studentenhuus vergeleken met studenten die niet in een studentenhuus wonen (HGU 2023; OI 2023).

Wekelijks alcoholgebruik in de afgelopen 12 maanden

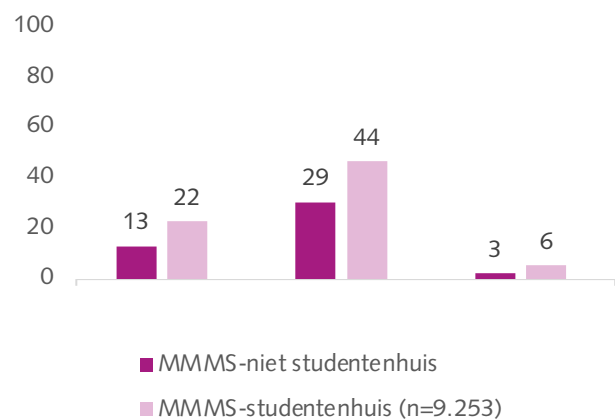

Overmatig, zwaar en riskant drinken en een mogelijke afhankelijkheid van alcohol (zie uitleg in kader 1) komen ook vaker voor onder de respondenten die in een studentenhuus wonen (MMMS 2023; OI 2023).

Overmatig alcoholgebruik

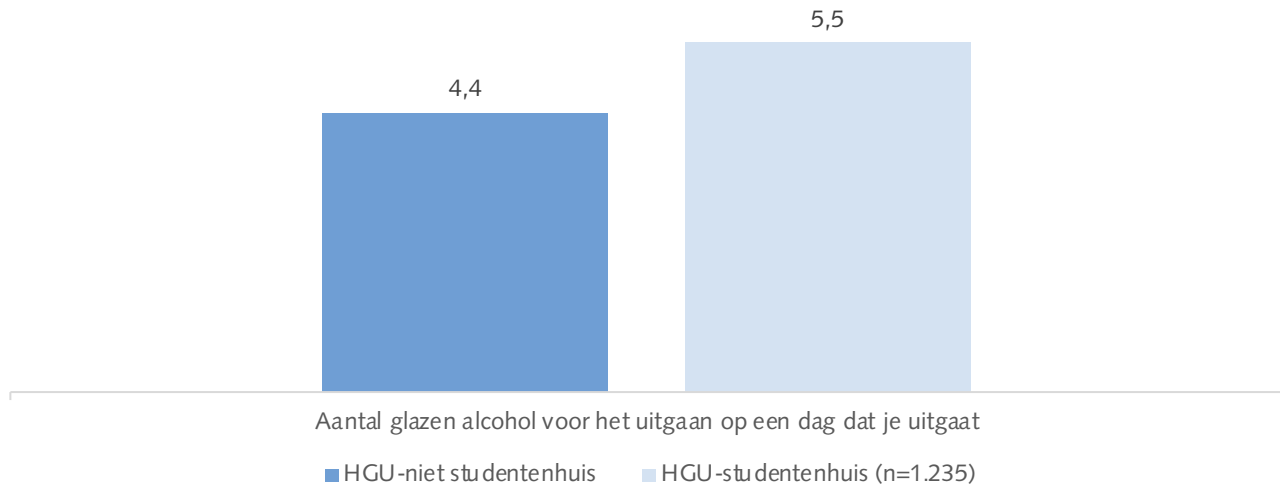

Zwaar en riskant alcoholgebruik en mogelijke alcoholafhankelijkheid

Uitgaanders die in een studentenhuus wonen drinken meer glazen alcohol voor ze uitgaan (indrinken) dan uitgaanders die niet in een studentenhuus wonen, blijkt uit de HGU dataset.

Aantal glazen voor het uitgaan

Definities van drinkpatronen

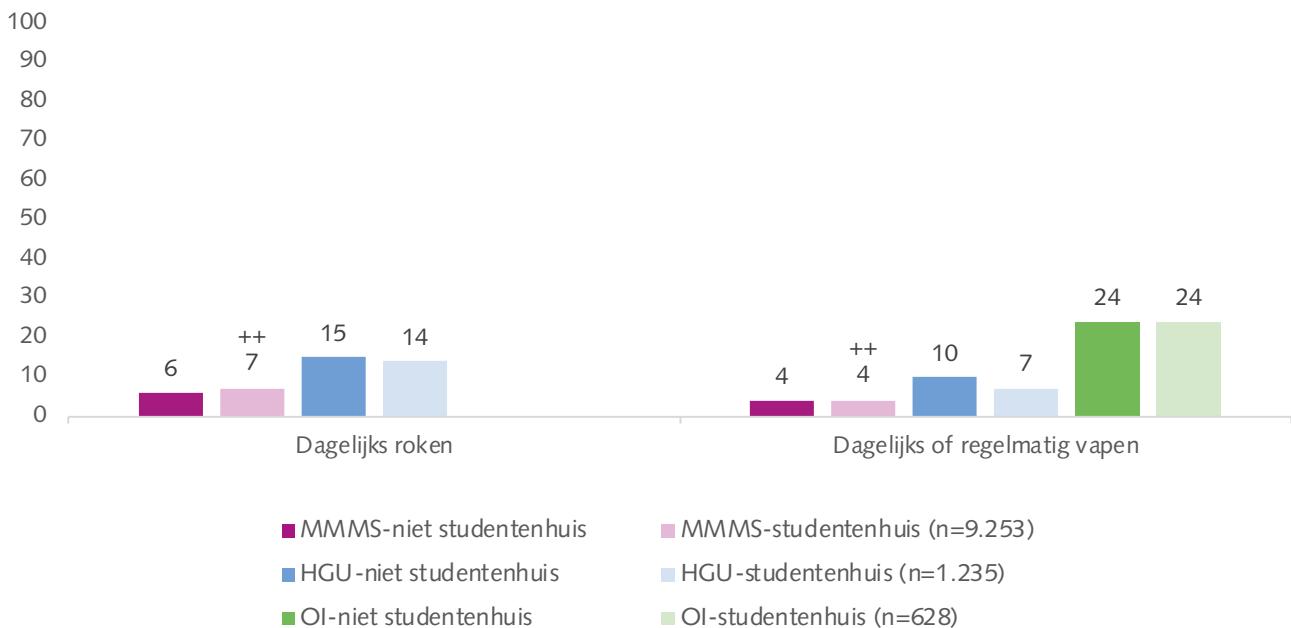
- **Overmatig drinken:** het drinken van meer dan 14 (vrouwen) of 21 (mannen) glazen alcohol per week [CBS, 2017].
- **Zwaar drinken:** het minstens één keer per week drinken van ten minste 4 (vrouwen) of 6 (mannen) glazen alcohol op één dag [CBS, 2017].
- **Risikant drinken:** een drinkpatroon waarbij er zoveel wordt gedronken dat iemand problemen ervaart door het drinkgedrag. Iemand kan bijvoorbeeld verplichtingen niet na komen, heeft spijt van het alcoholgebruik of krijgt van anderen het advies om minder te drinken [Monshouwer et al., 2018].
- **Mogelijke afhankelijkheid van alcohol:** een score van 20 of hoger op de Alcohol Use Disorders Identification Screening Test (AUDIT) wijst op een mogelijke afhankelijkheid [Babor et al., 2001]. Nader diagnostisch onderzoek naar de aanwezigheid van alcoholafhankelijkheid en een verwijzing naar de verslavingszorg worden aangeraden.

Roken en vaperen

Dagelijks roken en dagelijks of regelmatig vaperen komen iets vaker voor onder de deelnemende studenten die in een studentenhuis wonen vergeleken met studenten die dat niet doen. De verschillen zijn echter maar klein. Roken respectievelijk 7% versus 6%. Vaperen respectievelijk 4% versus 4% (MMMS 2023). Uit OI-data blijkt ook dat studenten wonend in een studentenhuis significant vaker (bijna) dagelijks roken dan studenten die niet in een studentenhuis wonen (respectievelijk 32% versus 15%). Echter, door de vraagstelling van '(bijna) dagelijks' is dit resultaat niet direct vergelijkbaar met de andere datasets.

In de HGU-data en OI-data werden geen significante verschillen teruggevonden tussen studenten die wonen in een studentenhuis en studenten die dit niet doen met betrekking tot vaperen.

Dagelijks roken en dagelijks of regelmatig vaperen

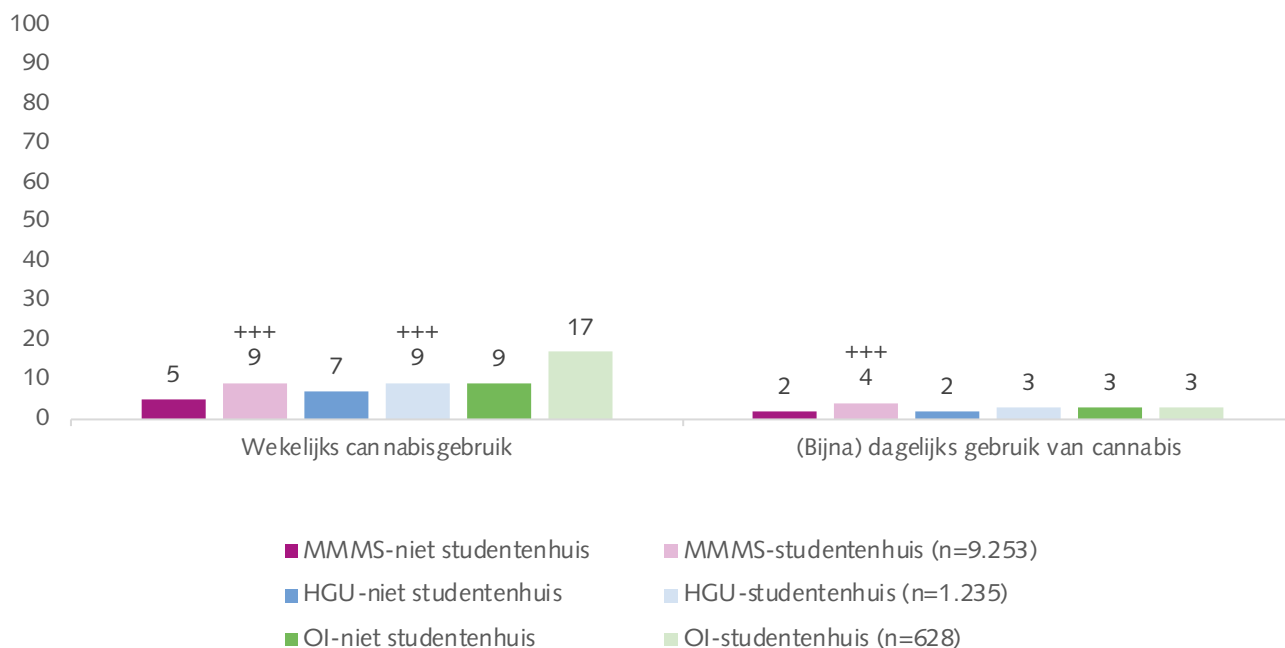

Cannabis

Wekelijks cannabisgebruik komt vaker voor onder de deelnemende studenten die in een studentenhuis wonen vergeleken met studenten die niet in de studentenhuis wonen (MMMS 2023; HGU 2023).

De verschillen in (bijna) dagelijks cannabisgebruik tussen studenten in een studentenhuis en studenten die niet in een studentenhuis wonen zijn klein. Alleen onder de algemene studentenpopulatie (doelgroep MMMS, 2023) is het verschil significant (respectievelijk 4% versus 2%). Echter gaat dit om een kleine groep.

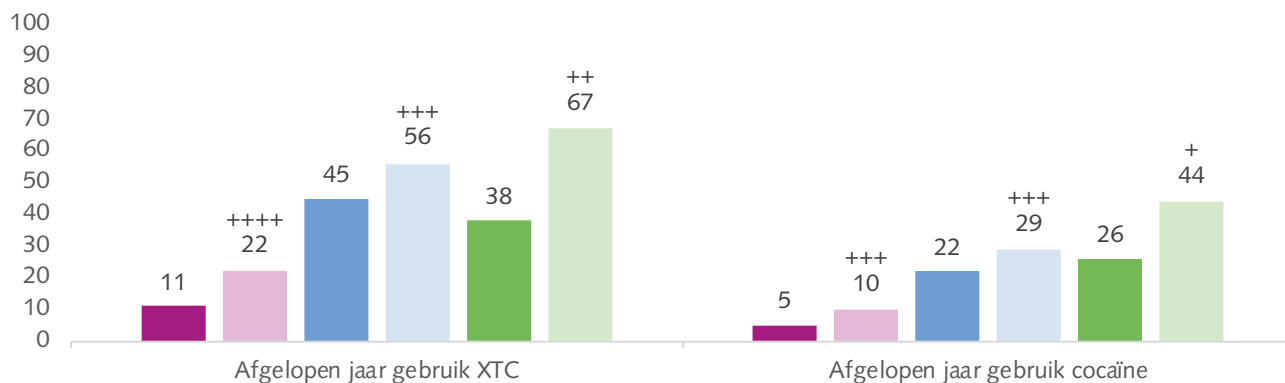
Wekelijks en (bijna) dagelijks gebruik van cannabis

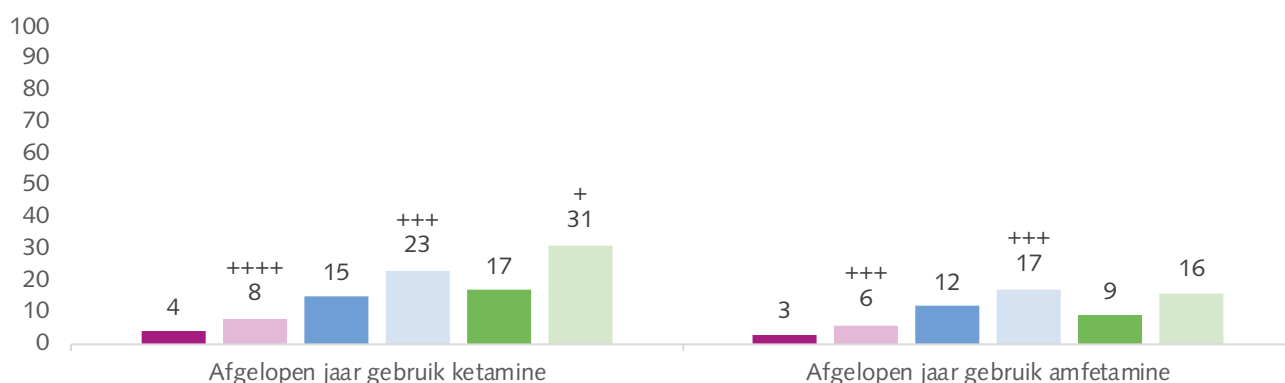
Overige drugs

De extra analyses van de MMMS 2023, HGU 2023 en OI 2023 laten zien dat studenten die in een studentenhuis wonen, in het afgelopen jaar vaker drugs hebben gebruikt dan de studenten die niet in een studentenhuis wonen. Dit geldt voor: XTC (MDMA), 3-MMC, 4-MMC, cocaïne, ketamine, amfetamine en het gebruik van ADHD-medicatie zonder doktersrecept.

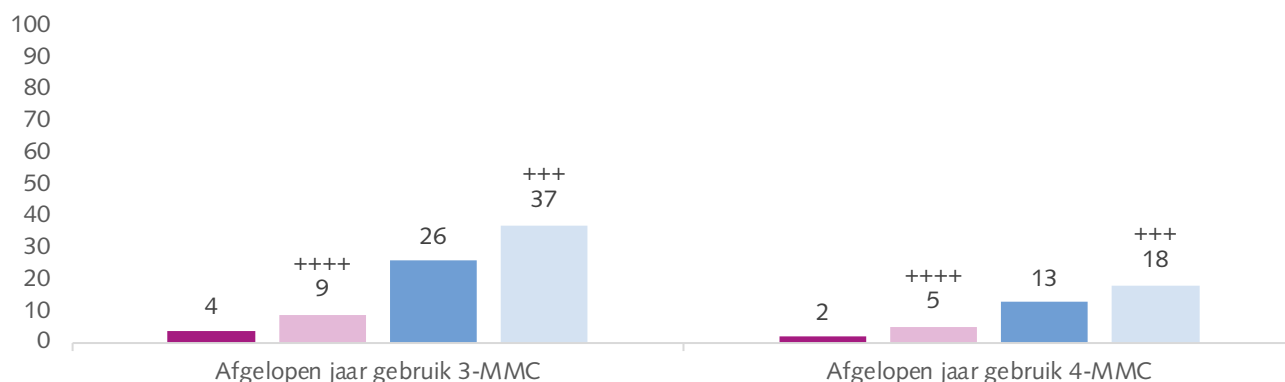
Afgelopen jaar gebruik XTC, Cocaïne

Afgelopen jaar gebruik Ketamine, Amfetamine

Afgelopen jaar gebruik 3-MMC, 4-MMC

■ MMMS-niet studentenhuis ■ MMMS-studentenhuis (n=9.253)
■ HGU-niet studentenhuis ■ HGU-studentenhuis (n=1.235)
■ OI-niet studentenhuis ■ OI-studentenhuis (n=628)

Invloed van aantal huisgenoten

Vanuit OI-dataset is een aanvullende regressieanalyse uitgevoerd om te kijken naar de invloed van het aantal huisgenoten op het middelengebruik. Het betreft dus een doelgroep van hbo- en wo-studenten die overwegend lid zijn van grotere studentengezelligheidsverenigingen. Er is gecorrigeerd voor gender, soort studentenhuis (officieel verenigingshuis of anders) en jongere-versus oudejaars lid.

Uit de analyse blijkt dat het aantal huisgenoten binnen een studentenhuis invloed kan hebben op het gebruik. Zo blijkt dat het laatstejaargebruik van XTC (MDMA) en cocaïne hoger ligt, hoe meer huisgenoten een student uit de OI-dataset heeft.

Voor de middelen ketamine en amfetamine lijkt dit verband niet te bestaan. Daarnaast blijkt dat met hoe meer huisgenoten iemand woont, hoe vaker diegene in het afgelopen jaar in het eigen studentenhuis drugs heeft gebruikt (OI 2023).

Ook blijkt dat met hoe meer huisgenoten een deelnemende student woont, hoe vaker maandelijks of frequenter roken voorkomt. Het aantal huisgenoten heeft echter geen invloed op vaperen, het aantal gedronken glazen alcohol per week, of meermaals per week of frequenter alcoholgebruik. Het aantal huisgenoten lijkt ook geen invloed te hebben op het cannabisgebruik van de deelnemende studenten (OI 2023).

Methode

Er zijn secundaire analyses uitgevoerd op drie datasets:

- 1 Naam: Monitor Mentale gezondheid en Middelengebruik Studenten hbo en wo 2023 (MMMS)
Doelgroep: algemene studentenpopulatie (hbo- en wo-studenten)
 $N_{\text{totaal}} = 32.212$
 $N_{\text{wonend in studentenhuis}} = 9.253$
- 2 Naam: Het Grote Uitgaansonderzoek 2023 (HGU)
Doelgroep: uitgaanders. Voor dit onderzoek: studentenpopulatie (hbo- en wo-studenten) binnen uitgaanspubliek
 $N_{\text{totaal}} = 2.908$
 $N_{\text{wonend in studentenhuis}} = 1.235$
- 3 Naam: Onder Invloed (OI)
Doelgroep: hbo- en wo-studenten die overwegend lid zijn van grotere studentengezelligheidsverenigingen
 $N_{\text{totaal}} = 723$
 $N_{\text{wonend in studentenhuis}} = 628$

Alle data is verzameld in 2023. De data in het huidige onderzoek betreft een selectie van de originele datasets van HGU en OI. Uitgebreide informatie over de dataverzameling, respons en weging is te vinden in de onderzoeksrapporten van de afzonderlijke studies.

Om de samenhang tussen wonen in een studentenhuis en middelengebruik te onderzoeken zijn er regressieanalyses uitgevoerd. Er worden per dataset twee groepen met elkaar vergeleken: studenten wonend in een studentenhuis versus studenten die *niet* wonen in een studentenhuis

De drie datasets vragen niet alles (hetzelfde) uit. Daar waar mogelijk zijn de resultaten naast elkaar gepresenteerd. Wanneer een dataset niet is weergegeven, was de vraag in die dataset niet of op een andere manier uitgevraagd.

Onder 'Beperkingen' staat een uitgebreide uitleg van de operationalisatie van 'wonend in een studentenhuis' per dataset. Deze is namelijk niet gelijk voor de drie datasets. Door deze beperkingen dienen de resultaten voorzichtig te worden geïnterpreteerd.

Beperkingen !

In deze rapportage zijn verdiepende analyses op bestaande datasets besproken. De originele onderzoeken waren niet gericht op woonsituatie. Daardoor is woonsituatie niet altijd even uitgebreid, en daarmee compleet, uitgevraagd.

Verder is er geprobeerd om de operationalisatie van wonen in een studentenhuus zo veel mogelijk overeen te laten komen tussen de verschillende datasets. Daar is de volgende operationalisatie per dataset uit voortgekomen:

	MMMS	HGU	OI
Wonend in een studentenhuus	Studenten die samenwonen met 2 of meer medebewoners (niet met ouder(s)/verzorger(s))	Studenten die samenwonen met anderen (niet de partner of ouder(s)/verzorger(s), of woont alleen doordeweeks zelfstandig en in het weekend bij ouders).	Studenten die aangeven te wonen 'in een officieel verenigingshuus' of 'een ander soort studentenhuus'
Niet wonend in een studentenhuus	Studenten die niet in een studentenhuus of met anderen wonen (woonachtig bij ouder(s)/verzorger(s), zelfstandig of met één ander persoon)	Studenten die niet in een studentenhuus of met anderen wonen (woonachtig bij ouder(s)/verzorger(s), zelfstandig of alleen met partner)	Studenten die aangeven te wonen 'in een eigen woning/appartement/studio/etc.' of 'bij ouders/verzorgers'

Daarnaast verschillen de oorspronkelijke doelgroepen en de mate van representativiteit van de beoogde doelgroep (studenten wel/niet wonend in een studentenhuus) tussen de verschillende datasets. De MMMS is als enige landelijk representatief voor de studentenpopulatie. HGU is dit niet, maar is oorspronkelijk gericht op uitgaanspubliek. Ook OI is niet representatief voor de algemene studentenpopulatie, maar richt zich voornamelijk op leden van studentenverenigingen.

Verder hebben de oorspronkelijke datasets hun eigen limitaties. Zo is er bij de MMMS sprake van lage respons, waar de datasets van HGU en OI te maken hebben met selectiebias.

Als laatste betreft het allemaal cross-sectionele data. Het is nog niet duidelijk wat oorzaak of gevolg is. Komen studenten bijvoorbeeld sneller in contact met drugs als zij in een studentenhuus gaan wonen of gaan zij in een studentenhuus wonen met gelijkgestemden als het gaat om drugsgebruik? Of is er sprake van een combinatie? Meer (longitudinaal) onderzoek is hiervoor noodzakelijk.

Conclusie

Vanwege de eerder genoemde beperkingen van deze studie, dienen de resultaten voorzichtig geïnterpreteerd te worden en niet gegeneraliseerd te worden over de gehele studentenpopulatie. Ook is het belangrijk om te onthouden dat deze studie gaat over één aspect van welzijn (middelengebruik). Er zitten zowel meer voor- als meer nadelen aan wonen in een studentenhuus die nu niet behandeld zijn.

Over het algemeen lijkt het gebruik van alcohol en drugs vaker voor te komen bij de deelnemende studenten die in een studentenhuus wonen vergeleken met studenten die niet in een studentenhuus wonen. De sociale motieven voor drugsgebruik spelen hier mogelijk een rol. Zo kunnen studenten wonend in een studentenhuus mogelijk sneller geneigd zijn om drugs te gebruiken om zich te conformeren aan de sociale normen binnen het huus.

Voor roken, vaperen en cannabisgebruik zijn er verschillende resultaten gevonden tussen de MMMS, HGU en OI.

De huidige studie laat zien dat het gemiddelde drugsgebruik onder studenten hoger ligt dan onder de algemene bevolking. Echter bevestigt de huidige studie ook dat merendeel van de studenten géén drugs gebruikt, ongeacht de woonsituatie.

In 2026 volgt er meer onderzoek naar de mentale gezondheid en het middelengebruik van studenten wonend in studentenhuizen. Ook komt er meer zicht op de behoefte aan ondersteuning van studenten. Daarnaast wordt er een format alcohol- en drugsgebruik gemaakt om studentenhuizen te ondersteunen in het maken van gezamenlijke afspraken en zoeken van hulp.

Aanleiding

Deze verkenning is uitgevoerd naar aanleiding van verschillende signalen en vragen over het middelengebruik binnen studentenhuizen. Studenteninitiatieven zoals Lieve Mark, Waar Trek Jij de Lijn? en TIME OUT hebben aandacht gevraagd voor deze groep studenten, onder andere via hun onderzoeksrapport *Onder Invloed* (Janse, Van de Wiel & van der Kley, 2025), waarin zij constateerden dat het middelengebruik onder studenten in studentenhuizen hoger ligt dan bij studenten die elders wonen.

Meer weten over middelengebruik onder studenten? Kijk op

- [Alcohol-, tabak-, en drugsgebruik onder studenten - Trimbos-instituut](#)
- [Principes van effectieve drugspreventie - Trimbos-instituut](#)
- [Stijn: programma studentenwelzijn - Trimbos-instituut](#)

Tabel 1: prevalentiecijfers middelengebruik per dataset

Variable	Studentenhuis (HGU)	Niet studentenhuis (HGU)	Studentenhuis (MMMS)	Niet studentenhuis (MMMS)	Studentenhuis (OI)	Niet studentenhuis (OI)
Wekelijks alcoholgebruik in de afgelopen 12 maanden	85*	71	-	-	96*	79
Aantal glazen alcohol voor het uitgaan op een dag dat je uitgaat	5,5*	4,4	-	-	-	-
Overmatig alcoholgebruik	-	-	15*	7	73*	32
Zwaar alcoholgebruik	-	-	22*	13	-	-
Riskante drinker onder totale groep	-	-	44*	29	-	-
Mogelijke afhankelijkheid/verslaving onder totale groep	-	-	6*	3	-	-
Dagelijks roken	14	15	7*	6	-	-
Dagelijks of regelmatig vaperen	7	10	4*	4	24	24
Wekelijks cannabisgebruik	9*	7	9*	5	17	9
(Bijna) dagelijks gebruik van cannabis	3	2	4*	2	3	3
Afgelopen jaar gebruik XTC	56*	45	22*	11	67*	38
Afgelopen jaar gebruik 3-MMC	37*	26	9*	4	-	-
Afgelopen jaar gebruik 4-MMC	18*	13	5*	2	-	-
Afgelopen jaar gebruik cocaïne	29*	22	10*	5	44*	26
Afgelopen jaar gebruik ketamine	23*	15	8*	4	31*	17
Afgelopen jaar gebruik amfetamine	17*	12	6*	3	16	9
Afgelopen jaar oneigenlijk gebruik ADHD-medicatie	10*	6	5*	3	-	-

Bronnen

Babor, T. F., Higgins-Biddle, J. C., Saunders, J. B., & Monteiro, M. G. (2001). AUDIT: The Alcohol Use Disorders Identification Test: Guidelines for use in primary health care. Second edition. World Health Organization.

Van Beek, R. J. J., Monshouwer, K., Schutten, F., Den Hollander, W., Andree, R., & van Laar, M. (2024). *Het Grote Uitgaansonderzoek 2023*.

CBS in samenwerking met RIVM en Trimbos-instituut (2017). Gezondheidsenquête/ Leefstijlmonitor. Den Haag: CBS.

Janse, M., van de Wiel, M., & van der Kley, L. (2025). *Onder invloed: onderzoek naar middelengebruik binnen studentenhuizen en studentenverenigingen*.

Monshouwer, K., Tuithof, M., & van Dorsselaer, S. (2018). Factsheet riskant alcoholgebruik in Nederland. Trimbos-instituut.

Nuijen, J., Verweij, A., Dopmeijer, J., Van Wamel, A., Buijs, M., van der Horst, M., & van den Brink, C. (2023). *Monitor Mentale gezondheid en Middelengebruik Studenten hoger onderwijs 2023*.

Colofon

Projectleiding

Michelle van der Horst

Auteurs

Britt Bilderbeek

Janneke van der Avoort

Robin Smits

Martijn Janse (Stichting Lieve Mark)

Met dank aan

Simone Korteling

Ruben van Beek

Martha de Jonge

De projectteams van:

- de Monitor Mentale gezondheid en Middelengebruik Studenten hbo en wo 2023: Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), het Trimbos-instituut en GGD GHOR Nederland
- Het Grote Uitgaansonderzoek 2023: het Trimbos-instituut.
- Onder Invloed: Lieve Mark, Time Out en Waar Trek Jij De Lijn?

januari 2026

